

Määräykset ja ohjeet 3/2016

Luottolaitostoimiluvat sekä ilmoitukset suomalaisten luottolaitosten toiminnasta ulkomailla ja ulkomaisten luottolaitosten toiminnasta Suomessa

Dnro
FIVA 4/01.00/2016

Antopäivä
28.04.2016

Voimaantulopäivä
01.07.2016

FINANSSIVALVONTA
puh. 010 831 51
faksi 010 831 5590
etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi
www.finanssivalvonta.fi

Lisätietoja
Instituutiovalvonta/Rahoitussektori

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Määräys”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa ”Ohje”-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

”Ohje”-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräys- ja ohjekokoelma > Uusi määräyskokoelma](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	6
	1.1 Soveltamisala	6
	1.2 Määritelmät	7
2	Säädöstausta	8
	2.1 Lainsäädäntö	8
	2.2 Euroopan unionin asetukset	9
	2.3 Euroopan unionin direktiivit	9
	2.4 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus	10
3	Tavoitteet	11
4	Toimiluvan yleiset edellytykset ja toimiluvan hakeminen	12
	4.1 Säädöstausta	12
	4.2 Toimiluvan yleiset edellytykset	12
	4.3 Toimiluvan hakeminen	13
5	Toimilupahakemukseen liitettävät selvitykset	14
	5.1 Toimilupahakemus ja hakemukseen liitettävät selvitykset	14
	5.2 Selvitys perustettavasta luottolaitoksesta	14
	5.3 Luottolaitoksen harjoitettavaksi aiottu liiketoiminta	14
	5.3.1 <i>Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä</i>	14
	5.3.2 <i>Maksupalvelu ja muu maksuliike</i>	15
	5.3.3 <i>Luottolaitos sijoituspalveluiden tarjoajana</i>	15
	5.3.4 <i>Liiketoiminnassa noudatettavat menettelytavat</i>	15
	5.4 Tallettajien ja sijoittajien suoja	16
	5.5 Hallinto ja ohjaus	16
	5.5.1 <i>Johtaminen ja toiminnan järjestäminen</i>	16

5.5.2	<i>Luottolaitoksen johto</i>	17
5.5.3	<i>Johdon luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito</i>	17
5.5.4	<i>Henkilöstö ja sen ammattitaito</i>	17
5.5.5	<i>Palkitsemisjärjestelmä</i>	17
5.5.6	<i>Tilintarkastajat</i>	18
5.5.7	<i>Selvitys perustajista ja tärkeimmistä omistajista</i>	18
5.6	Selvitys merkittävistä sidonnaisuuksista	18
5.7	Taloudelliset toimintaedellytykset ja liiketoimintasuunnitelma	19
5.7.1	<i>Taloudelliset toimintaedellytykset</i>	19
5.7.2	<i>Liiketoimintasuunnitelma</i>	19
5.7.3	<i>Vähimmäispääoma</i>	20
5.7.4	<i>Arvio kannattavuudesta ja omien varojen riittävydestä</i>	20
5.8	Riskienhallinta	20
5.8.1	<i>Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen järjestäminen</i>	21
5.8.2	<i>Luottoriskit</i>	21
5.8.3	<i>Markkinariskit</i>	21
5.8.4	<i>Likviditeettiriski</i>	21
5.8.5	<i>Operatiiviset riskit</i>	21
5.8.6	<i>Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmä</i>	22
5.8.7	<i>Tietojärjestelmät, tietoturvallisuus ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelu</i>	22
5.8.8	<i>Kirjanpitojärjestelmä</i>	23
5.8.9	<i>Toimintojen ulkoistaminen</i>	23
5.9	Talletuspankin yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa	23
5.10	Kiinnitysluottopankin toimilupa ja lupa kiinnitysluottopankkitoimintaan	24
5.11	Vapaaehtoinen toimiluvasta luopuminen	24
5.12	Säästöpankin ja osuuspankin yhteisömuodon muutosten yhteydessä tehtävään toimilupahakemukseen liitettävät selvitykset	25
6	Suomessa toimiluvan saaneen luottolaitoksen toiminta ulkomailla	26
6.1	Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen, palvelujen tarjoaminen ja kotipaikan siirto ulkomaille	26
6.1.1	<i>Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ETA-valtioon</i>	26
6.1.2	<i>Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu ETA-alueeseen</i>	27
6.1.3	<i>Palveluiden tarjoaminen jonkin muun ETA-valtion alueella sivuliikettä perustamatta</i>	27
6.1.4	<i>Luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen sijoittumisoikeus ja palvelujen tarjoamisoikeus</i>	27
6.1.5	<i>Luottolaitoksen kotipaikan siirto toiseen ETA-valtioon</i>	28

7	Ulkomaisen luottolaitoksen toiminta Suomessa	29
7.1	Ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen	29
7.2	Kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ja edustuston avaaminen Suomeen	30
7.2.1	<i>Sivuliikkeen toimiluvan edellytykset</i>	30
7.2.2	<i>Sivuliikkeen toimiluvan hakeminen</i>	30
7.2.3	<i>Edustuston avaaminen ja toiminta</i>	30
8	Kumotut määräykset ja ohjeet	32

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan haettaessa Finanssivalvonnalta toimilupaa

- luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun luottolaitostointaan
- talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 4 §:ssä tarkoitetulle keskusyhteisölle
- kiinnitysluottopankkitoiminnasta annetun lain 5 §:ssä tarkoitetulle kiinnitysluottopankille ja saman lain 10 §:ssä tarkoitetun luvan hakemiseen talletuspankille tai luottoyhteisölle kiinnitysluottopankkitoimintaan niiltä osin kuin Finanssivalvonnan määräyksiin ja ohjeisiin 6/2012 Kiinnitysluottopankkitoimintaa koskeva lupamenettely ja riskienhallinta ei sisälly luottolaitostoimiluvan hakemiseen ja edellytyksiin liittyviä tarkempia määräyksiä ja ohjeita.

Lisäksi näitä määräyksiä ja ohjeita sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin toimilupavalvottaviin:

- luottolaitokset (luku 4.1 määräys kohta 4 ja luku 6)
- talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö (luku 5.9 määräys kohta 94)

Lisäksi näiden määräysten ja ohjeiden lukua 7 sovelletaan

- luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen perustamiseen Suomeen tai tällaisen luottolaitoksen luottolaitospalvelujen tarjoamiseen Suomessa sivuliikettä perustamatta
- luottolaitostoiminnasta annetun lain 1 luvun 7 §:n 4 momentissa tarkoitetun kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen perustamiseen Suomeen tai tällaisen luottolaitoksen edustuston avaamiseen Suomessa.

1.2 Määritelmät

Näissä määräyksissä ja ohjeissa tarkoitetaan:

- (1) **johdolla** hallitusta ja, jos yhteisöllä on hallintoneuvosto, hallintoneuvostoa, toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat yhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat sen toimintaa.
- (2) **toimivalla johdolla** yhteisön toimitusjohtajaa sekä kaikkia toimitusjohtajan välittömässä alaisuudessa toimivia, jotka ovat yhteisön ylimmissä johtotehtävissä tai tosiasiallisesti johtavat sen toimintaa.¹
- (3) **yhteisöllä** kaikkia määräyksen ja ohjeen soveltamisalaan kuuluvia oikeushenkilöitä.

---

¹ Lain esitöiden (HE 39/2014) mukaan toimivaan johtoon kuuluvia toimitusjohtajan lisäksi ovat esimerkiksi johtoryhmän jäsenet tai keskeisiä liiketoimintoja johtavat henkilöt, vaikka eivät poikkeuksellisesti kuuluisikaan johtoryhmään. Riippuen luottolaitoksen toiminnasta tällainen henkilö voisi olla esimerkiksi arvopaperikaupankäynnistä vastaava johtaja, tietojärjestelmistä tai olennaisesta maantieteellisestä alueesta vastuussa oleva johtaja.

2 Säästöstausta

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- laki luottolaitostoiminnasta (610/2014, jäljempänä myös LLL)
- laki kiinnitysluottopankkitoiminnasta (688/2010, jäljempänä myös kiinnitysluotto-pankkilaki)
- laki talletuspankkien yhteenliittymästä (599/2010, jäljempänä myös talletuspankkien yhteenliittymälaki)
- laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista (1501/2001, jäljempänä myös liikepankkilaki)
- laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista (423/2013, jäljempänä myös osuuspankkilaki)
- säästöpankkilaki (1502/2001)
- maksupalvelulaki (290/2010)
- maksulaitoslaki (297/2010)
- osakeyhtiölaki (624/2006)
- sijoituspalvelulaki (747/2012)
- arvopaperimarkkinalaki (746/2012, jäljempänä myös AML)
- laki rahoitusvakaussivunomaisesta (1195/2014)
- valtiovarainministeriön asetus luottolaitoksen, ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivuliikkeen ja talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupahakemukseen sekä sivuliikkeen perustamista ulkomaille koskevaan hakemukseen liitettävistä selvityksistä (697/2014, jäljempänä myös LLVMA)
- valtioneuvoston asetus omistusosuuden hankkimista ja luovuttamista luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, vakuutusyhtiössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä ja vaihtoehtorahastojen hoitajassa koskevasta ilmoituksesta annetun asetuksen 1 ja 4§:n muuttamisesta (VNA 700/2014)
- valtiovarainministeriön asetus luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten palkitsemisjärjestelmistä (1372/2010)
- laki Finanssivalvonnasta (878/2008, jäljempänä myös Fival)

- rikosrekisterilaki (770/1993)
- laki liiketoimintakiellosta (1059/1985)
- laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (503/2008, jäljempänä myös ResL tai rahanpesulaki)
- valtioneuvoston asetus rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä (616/2008, jäljempänä myös ResA)
- eurooppayhtiölaki (742/2004)
- eurooppaosuuskuntalaki (906/2006)

2.2 Euroopan unionin asetukset

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät seuraavat suoraan sovellettavat Euroopan unionin asetukset:

- Neuvoston asetus (EY) N:o 2157/2001 (32001R2157), annettu 8 päivänä loka-kuuta 2001, eurooppayhtiön (SE) säännöistä; EYVL L 294, 10.11.2001, s. 1-21 (jäljempänä eurooppayhtiöasetus)
- Neuvoston asetus (EY) N:o 1435/2003 (32003R1435), annettu 22 päivänä heinäkuuta 2003, eurooppaosuuskunnan (SCE) säännöistä; EYVL L 207, 18.8.2003, s. 1-24 (jäljempänä eurooppaosuuskunta-asetus)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 575/2013 (32013R0575), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), EUVL L 176, 27.6.2013, s. 1-337 (jäljempänä EU:n vakavaraisuusasetus)
- Neuvoston asetus (EU) N:o 1024/2013 (32013R1024), annettu 15 päivänä loka-kuuta 2013, luottolaitosten vakavaraisuusvalvontaan liittyvää politiikkaa koskevien erityistehtävien antamisesta Euroopan keskuspankille, EUVL L 287, 29.10.2013, s. 63–89 (jäljempänä YVM-asetus).

2.3 Euroopan unionin direktiivit

Näiden määräysten ja ohjeiden aihepiiriin liittyvät läheisesti seuraavat Euroopan unionin direktiivit:

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2013/36/EU (32013L0036), annettu 26 päivänä kesäkuuta 2013, oikeudesta harjoittaa luottolaitostoimintaa ja luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvalvonnasta, direktiivin 2002/87/EY muuttamisesta sekä direktiivien 2006/48/EY ja 2006/49/EY kumoamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti); EUVL L 176, 27.6.2013, s. 338–436 (jäljempänä luottolaitosdirektiivi)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta (32004L0039); EUVL L 145, 30.4.2004, s. 1

- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/49/EU (32014L0049), annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, talletusten vakuusjärjestelmistä (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti), (uudelleenlaadittu); EUVL L 173, 12.6.2014, s. 149–178.

2.4 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuus

Finanssivalvonnan oikeus antaa velvoittavia määräyksiä perustuu seuraaviin säännöksiin:

- LLL 4 luvun 1 §:n 4 momentti, jonka mukaan Finanssivalvonnalle on tehtävä ilmoitus, jos toimiluvan myöntämisen edellytyksissä olevissa LLL 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuu toimiluvan myöntämisen jälkeen olennainen muutos. Saman säännöksen mukaan Finanssivalvonta voi antaa tarkemmat määräykset ilmoituksen antamisesta ja sisällöstä.
- LLL 17 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voi mainitun säännöksen nojalla antaa kolmannen maan luottolaitokselle, joka aikoo avata edustuston Suomessa, tarkemmat määräykset edustuston avaamiseen Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.
- Talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 11 § 2 momentti, jonka mukaan keskusyhteisön on tehtävä Finanssivalvonnalle sen tarkemmin määräämällä tavalla ilmoitus, jos toimiluvan myöntämisen edellytyksinä olevat tiedot muuttuvat olennaisesti toimiluvan myöntämisen jälkeen.

3 Tavoitteet

(1) Näiden määräysten ja ohjeiden tavoitteena on

- esittää **yhtenä kokonaisuutena** lainsäännöksiä täydentävät luottolaitoksen toiminnan aloittamista sekä hallinnon ja riskienhallinnan järjestämistä koskevat määräykset ja ohjeet.
- **tehostaa hakuprosessia.** Määräyksiin ja ohjeisiin on koottu toimilupiin liittyvä menettely. Määräyksissä ja ohjeissa tuodaan esille myös se, mihin seikkoihin Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota, kun se arvioi, täyttääkö toimilupaa hakenut yhteisö toiminnan harjoittamiselle asetetut edellytykset.
- **edistää markkinoiden vakautta sekä rahoitus- ja sijoituspalveluja käyttävien asiakkaiden etujen turvaamista.** Määräyksillä ja ohjeilla halutaan osaltaan varmistaa myös se, että markkinoilla toimivat vain sellaiset tahot, jotka täyttävät toiminnan harjoittamiselle laeissa ja muissa säännöksissä asetetut vaatimukset. Finanssivalvonnan tulee voida varmistua siitä, että toimilupaa hakevaa yhteisöä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti. Toimiluvan edellytysten tulee täytyä yhteisön koko toiminnan ajan.

4 Toimiluvan yleiset edellytykset ja toimiluvan hakeminen

4.1 Säästöstausta

- (1) LLL 4 luvussa säädetään toimiluvan yleisistä edellytyksistä.
- (2) LLL 4 luvun 1 §:n mukaan toimiluvan luottolaitokselle² myöntää Finanssivalvonnalle toimitetusta hakemuksesta Euroopan keskuspankki (jäljempänä EKP) niin kuin YVM-asetuksessa, sen nojalla annetuissa EKP:n asetuksissa ja päätöksissä sekä LLL:n 4 luvussa säädetään. Toimiluvan talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisölle (talletuspankkien yhteenliittymälain 11 §) ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeelle Suomessa (LLL 17 luku 3 §) sekä luvan talletuspankille tai luottoyhteisölle kiinnitysluottopankkitoimintaan (kiinnitysluottopankkilaki 10 §) myöntää Finanssivalvonta.
- (3) Finanssivalvonta antaa LLL 4 luvun 1 §:n 4 momentin nojalla seuraavan määräyksen toimiluvan myöntämisen edellytyksenä olevissa tiedoissa toimiluvan myöntämisen jälkeen tapahtuneiden olennaisten muutosten ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle.

MÄÄRÄYS (KOHTA 4)

- (4) Toimiluvan edellytyksissä tapahtuneet olennaiset muutokset on ilmoitettava Finanssivalvonnalle Finanssivalvonnan verkkopalvelun kohdassa Raportointi saatavissa olevaa ilmoituslomaketta käyttäen.

4.2 Toimiluvan yleiset edellytykset

OHJE (KOHDAT 5-7)

- (5) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 4 luvun säännöksistä johtuu, että toimilupaedellytysten täyttymisen arvioinnissa erityinen huomio kiinnitetään siihen, että:
  - voidaan varmistua siitä, että yhteisöä tullaan johtamaan ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti
  - voidaan varmistua siitä, että perustajat ja omistajat ovat luotettavia

² ml. kiinnitysluottopankkilain 5 §:ssä tarkoitettu kiinnitysluottopankin toimilupa, joka voidaan myöntää LLL 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettulle luottolaitokselle, joka täyttää kiinnitysluottopankkilaissa säädetyt edellytykset.

- merkittävä sidonnaisuus ei estä yhteisön tehokasta valvontaa
  - yhteisöön merkittävässä sidonnaisuudessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat ETA-alueen ulkopuolisen valtion lait, asetukset tai hallinnolliset määräykset eivät estä yhteisön tehokasta valvontaa
  - yhteisöllä on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset ja -suunnitelmat
  - yhteisöllä on pääkonttori Suomessa
  - yhteisö täyttää muut laissa asetetut edellytykset.
- (6) Toimilupa myönnetään toisessa ETA-valtiossa toimiluvan saaneen ulkomaisen luottolaitoksen tytäryritykselle tai tällaisen laitoksen emoyrityksen tytäryritykselle samoin perustein kuin Suomessa alun perin rekisteröidylle luottolaitokselle.
- (7) Finanssivalvonta kiinnittää hakemuksen arvioinnissa huomiota myös siihen, että hakemus sisältää kaikki kyseisissä laeissa ja asetuksissa edellytetyt tiedot, että tiedot on esitetty johdonmukaisesti ja että hakemus antaa kattavan kuvan toimiluvan hakijasta. Toimilupahakemukseen sisältyvien liitteiden sisällössä ja laajuudessa voi olla eroja eri toimijoiden välillä. Liitteiden sisältö ja laajuus määräytyvät kunkin yhteisön harjoittaman toiminnan luonteen ja laajuuden mukaan.

4.3 Toimiluvan hakeminen

- (8) LLL 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan luottolaitostoimilupaa koskeva hakemus tehdään Finanssivalvonnalle. Saman lainkohdan mukaan hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään LLVMA:ssa. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä todetaan myös jäljempänä luvussa 5.

OHJE (KOHDAT 9–14)

- (9) Finanssivalvonta suosittaa, että toimiluvan hakija on yhteydessä Finanssivalvontaan ennen varsinaisen toimilupahakemuksen jättämistä.
- (10) Toimilupahakemuksen voi tehdä joko suomen, ruotsin tai englannin kielellä.
- (11) Myös hakemuksen liitteiden tulisi pääasiassa olla suomen, ruotsin tai englannin kielisiä. Muilla kielillä laadittuja liitteitä voidaan tarvittaessa hyväksyä, jos siitä on erikseen sovittu Finanssivalvonnan kanssa.
- (12) Hakemus liitteineen toimitetaan Finanssivalvontaan osoitteeseen: PL 103, 00101 Helsinki ([käyntiosoite Rauhankatu 19](#)).
- (13) Toimiluvan hakuprosessi on kuvattu myös Finanssivalvonnan verkkopalvelussa Toimiluvat ja rekisteröinti -alasivulla (www.finanssivalvonta.fi/fi/Toimiluvat). Lisäksi verkkopalvelussa on tietoja Finanssivalvonnan valvottavia koskevista velvollisuuksista, kuten valvontamaksuista ja raportointivelvollisuuksista.
- (14) FivaL 20 §:n ja rikosrekisterilain 4 a §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan Finanssivalvonnalla on oikeus saada oikeusrekisterikeskukselta rikosrekisterilaissa tarkoitettu rikosrekisteriote sekä ote sakkorekisteristä.

5 Toimilupahakemukseen liitettävät selvitykset

5.1 Toimilupahakemus ja hakemukseen liitettävät selvitykset

- (1) Luottolaitoksen toimilupahakemuksesta säädetään LLL 4 luvun 1 §:ssä. Talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupahakemuksesta säädetään talletuspankkien yhteenliittymälain 11 §:ssä ja kolmannen maan luottolaitoksen Suomeen perustettavan sivuliikkeen toimilupahakemuksesta LLL 17 luvun 2 §:ssä.
- (2) Hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään LLVMA:ssa.

5.2 Selvitys perustettavasta luottolaitoksesta

- (3) Perustettavaa luottolaitosta koskevista toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA 2 §:ssä.

5.3 Luottolaitoksen harjoitettavaksi aiottu liiketoiminta

- (4) Luottolaitostoimilupa voidaan antaa talletuspankin tai luottoyhteisön toimintaan. Talletuspankille sallittu liiketoiminta on määritelty LLL 5 luvun 1 §:ssä ja luottoyhteisölle sallittu liiketoiminta LLL 5 luvun 2 §:ssä. Vain talletuspankki voi vastaanottaa yleisöltä LLL 1 luvun 9 §:ssä määriteltyjä talletuksia.
- (5) LLVMA 9 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla harjoitettavaksi aiottu toiminta kuvataan hakemukseen liitettävässä liiketoimintasuunnitelmassa (ks. tarkemmin jäljempänä näiden määräysten ja ohjeiden luku 5.7.2).

5.3.1 Talletusten ja muiden takaisinmaksettavien varojen vastaanottaminen yleisöltä

- (6) LLVMA 10 §:n 1 momentissa säädetään talletustoiminnan ja muiden takaisinmaksettavien varojen osalta liiketoimintasuunnitelmalle asetetuista vaatimuksista.
- (7) LLVMA 10 §:n 1 momentissa säädetään niistä toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä, jotka on annettava talletustoimintaan tai muiden yleisöltä takaisinmaksettavien varojen vastaanottamiseen liittyvästä riskien hallinnasta ja seurannasta.

5.3.2 Maksupalvelu ja muu maksuliike

- (8) Maksupalveluilla tarkoitetaan muun muassa maksutoimeksiantojen toteuttamista asiakkaan puolesta. Maksupalveluihin kuuluvat esimerkiksi tilisiirrot ja maksuvälineiden liikkeeseenlasku. Maksupalvelut on tarkemmin määritelty maksupalvelu- ja maksulaitoslaeissa.
- (9) LLVMA 11 §:n 1 momentissa on säännökset hakemukseen liitettävistä selvityksistä, jotka koskevat luottolaitoksen omien ja sen asiakkaiden maksujen välittämistä sekä sitä, mihin maksujen välitysjärjestelmiin luottolaitos aikoo liittyä ja miten liittyminen käytännössä tapahtuu.

OHJE (KOHDAT 10–11)

- (10) Finanssivalvonta suositaa, että edellisessä kohdassa tarkoitettu selvitys sisältää yleiskuvauksen maksujenvälityksestä, sen organisoinnista ja vastuista sekä maksujenvälitykseen liittyvistä järjestelmistä.
- (11) Yksityiskohtaisemmat määräykset ja ohjeet maksujärjestelmiin liittyvästä riskienhallinnasta on annettu Finanssivalvonnan *määräyksissä ja ohjeissa 8/2014 Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa*.

5.3.3 Luottolaitos sijoituspalveluiden tarjoajana

- (12) LLL 5 luvun 1 §:ssä säädetään talletuspankin ja luottoyhteisön oikeudesta sijoituspalvelujen tarjoamiseen.
- (13) LLL 5 luvun 1 §:n 3 momentin ja 2 §:n 2 momentin mukaan talletuspankin ja luottoyhteisön yhtiöjärjestyksessä tai säännöissä on mainittava, tarjoaako yhteisö SipaL 1 luvun 11 §:n mukaisia sijoituspalveluja.
- (14) Kun talletuspankki ja luottoyhteisö tarjoavat sijoituspalveluja, niiden on noudatettava sijoituspalvelujen tarjoamiseen liittyviä SipaL 10 luvussa säädettyjä menettelytapoja. Lisäksi Finanssivalvonta on antanut menettelytapoja koskevia määräyksiä ja ohjeita.

OHJE (KOHTA 15)

- (15) Finanssivalvonta suositaa, että hakemuksen liitteenä olevassa liiketoimintasuunnitelmassa kuvataan tarjottavaksi aiotut sijoitus- ja oheispalvelut Finanssivalvonnan *toimiluvista, rekisteröinneistä ja ilmoituksista antamien määräysten ja ohjeiden 3/2014 lukujen 6.3.1 ja 6.3.2 mukaisesti*.

5.3.4 Liiketoiminnassa noudatettavat menettelytavat

- (16) LLL 15 luvussa ja SipaL 10 luvussa sekä AML 4 luvussa säädetään luottolaitoksen toiminnan järjestämisen ja asiakassuhteissa noudatettavien menettelytapojen vaatimuksista.
- (17) Tarjottavien sijoitus- ja oheispalvelujen osalta hakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA 15 §:n 1 momentissa.

OHJE (KOHDAT 18–20)

- (18) Selvityksiä laadittaessa tulisi ottaa huomioon toiminnan laatu ja laajuus.
- (19) Sijoitus- ja oheispalveluja tarjoavan luottolaitoksen hakemukseen tulisi liittää harjoitettavaksi aiotusta toiminnasta riippuen Finanssivalvonnan *toimiluvista, rekisteröinneistä ja ilmoituksista antamien määräysten ja ohjeiden 3/2014 luvun 6.3.3* mukaiset selvitykset tai luonnokset sisäisistä toimintaohjeista.
- (20) Yksityiskohtaisemmat liiketoiminnassa noudatettavia menettelytapoja koskevat määräykset ja ohjeet ovat Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 15/2013 *Finanssipalvelujen ja -tuotteiden markkinointi ja 16/2013 Finanssipalvelujen tarjoamisessa noudatettavat menettelytavat* sekä standardissa 2.3 *Rahoituspalvelusopimukset*.

5.4 Tallettajien ja sijoittajien suoja

- (21) LLL 1 luvun 8 §:n 3 momentin mukaan talletuspankin velvollisuudesta maksaa talletussuojamaksua ja kuulua talletussuojajärjestelmään säädetään rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa.
- (22) LLL 1 luvun 2 §:n 4 momentin mukaan luottolaitoksen velvollisuudesta kuulua sijoittajien korvausrahastoon säädetään SipaL:ssa.
- (23) LLL 1 luvun 2 §:n 6 momentin mukaan sijoituspalvelulain soveltamisesta sijoituspalveluja tarjoavaan luottolaitokseen säädetään SipaL:n 1 luvun 4 §:ssä.
- (24) SipaL 1 luvun 4 §:n 1 momentissa on määritelty sijoituspalveluja tarjoaviin luottolaitoksiin sovellettavat SipaL:n säännökset.
- (25) SipaL 11 luvun 1 §:n mukaan luottolaitoksen, joka yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjensä mukaan voi tarjota sijoituspalveluja, on kuuluttava sijoittajien korvausrahastoon. Vaatimus korvausrahaston jäsenyydestä ei koske luottolaitosta, joka tarjoaa sijoituspalveluna yksinomaan toimeksiantojen välittämistä tai sijoitusneuvontaa tai monenkeskisen kaupankäynnin järjestämistä ja jolla ei ole hallinnoitavana asiakasvaroja
- (26) LLVMA 10 §:n 2 momentin nojalla talletuspankin on liitettävä toimilupahakemuksensa jäljennös hakemuksesta, jolla se on hakenut talletussuojarahaston jäsenyyttä.
- (27) Luottolaitoksen, jonka SipaL 11 luvun 1 §:n mukaan on kuuluttava sijoittajien korvausrahastoon, on SipaVMA 10 §:n 4 momentin nojalla liitettävä toimilupahakemukseen jäljennös hakemuksesta, jolla luottolaitos on hakenut sijoittajien korvausrahaston jäsenyyttä.

5.5 Hallinto ja ohjaus

5.5.1 Johtaminen ja toiminnan järjestäminen

- (28) LLL 7 luvussa säädetään luottolaitoksen hallinnolle ja ohjaukselle asetetuista vaatimuksista.

- (29) LLVMA 12 §:n 3 momentin nojalla toimilupahakemukseen tulee liittää päätöksenteoelinten työjärjestykset ja sovellettavat sisäiset toimintaohjeet.

5.5.2 Luottolaitoksen johto

- (30) LLVMA 5 §:ssä säädetään niistä selvityksistä, jotka hakemukseen on liitettävä luottolaitoksen johdosta.

5.5.3 Johdon luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito

- (31) LLL 7 luvun 4 §:ssä säädetään luottolaitoksen hallituksen jäsenelle ja toimivan johdon jäsenelle asetetuista vaatimuksista.
- (32) LLVMA 6 §:n 1 momentissa on säännökset johtoon kuuluvista henkilöistä annettavista selvityksistä.

OHJE (KOHDAT 33–34)

- (33) Finanssivalvonta suosittaa, että edellisessä kohdassa tarkoitetut tiedot annetaan Finanssivalvonnan standardissa RA1.4, *Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle*, edellytetyllä tavalla.
- (34) Yksityiskohtaisempia määräyksiä ja ohjeita johdon luotettavuudesta, sopivuudesta ja ammattitaidosta on Finanssivalvonnan standardissa 1.4 *Luotettavuuden, sopivuuden ja ammattitaidon arviointi*.

5.5.4 Henkilöstö ja sen ammattitaito

- (35) LLVMA 12 §:n 1 momentissa on säännökset hakemukseen liitettävästä henkilöstöä koskevasta selvityksestä.

OHJE (KOHDAT 36–37)

- (36) Finanssivalvonta suosittaa, että toimitusjohtaja on päätoiminen. Toimitusjohtajalle tulisi lisäksi olla nimettyä varahenkilö, jotta luottolaitoksen toiminta voidaan turvata myös toimitusjohtajan ollessa estyneenä. Toimitusjohtajan päätoimisuudesta voidaan poiketa esimerkiksi, jos luottolaitoksen hallinto on järjestetty tavalla, joka on riittävä turvaamaan valvottavan luotettavan toiminnan.
- (37) Henkilöstöä ja sen ammattitaitoa koskevia yksityiskohtaisempia määräyksiä ja ohjeita on Finanssivalvonnan *määräyksissä ja ohjeissa 8/2014 Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa*.

5.5.5 Palkitsemisjärjestelmä

- (38) LLL 8 luvussa säädetään luottolaitoksen palkitsemisjärjestelmille asetetuista vaatimuksista.

OHJE (KOHTA 39)

- (39) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 8 luvun säännöksistä johtuu, että toimilupahakemukseen tulee liittää palkitsemista koskeva selvitys, josta käy ilmi, että toimilupaa hakevan luottolaitoksen palkitsemisjärjestelmä täyttää LLL 8 luvussa asetetut vaatimukset.

5.5.6 Tilintarkastajat

- (40) Luottolaitoksen tilintarkastajille asetetuista vaatimuksista säädetään LLL 12 luvun 14 §:ssä.
- (41) LLVMA 8 §:ssä säädetään luottolaitoksen tilintarkastajista annettavista selvityksistä.

5.5.7 Selvitys perustajista ja tärkeimmistä omistajista

- (42) Luottolaitoksen perustajasta sekä sellaisesta osakkeenomistajasta, joka omistaa vähintään yhden kymmenesosan luottolaitoksen osakkeista tai osuuden, joka tuottaa vähintään 10 prosenttia sen osakkeiden äänivallasta, on säädetty LLL 4 luvun 4 §:n 1 momentissa.
- (43) LLVMA 4 §:n 2 momentin mukaan toimilupahakemukseen liitetään selvitykset luottolaitoksen perustajista ja omistajista.
- (44) Tiedoista ja selvityksistä, jotka on liitettävä ilmoitukseen, säädetään omistusosuuden hankkimista ja luovuttamista luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, säilytisyhteisössä, vakuutusyhtiössä ja rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä koskevassa valtioneuvoston asetuksessa.

OHJE (KOHTA 45)

- (45) Finanssivalvonta suosittaa, että ilmoituksen tekemisessä käytetään lomakkeita, jotka ovat saatavilla Finanssivalvonnan verkkopalvelussa kohdassa Raportointi.

5.6 Selvitys merkittävistä sidonnaisuuksista

- (46) LLL 5 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan merkittävä sidonnaisuus ei saa olla esteenä luottolaitoksen tehokkaalle valvonnalle.
- (47) LLL 5 luvun 12 §:n tarkoittamista merkittävistä sidonnaisuuksista annettavasta selvityksestä säädetään LLVMA 7 §:ssä.

OHJE (KOHDAT 48–50)

- (48) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan sidonnaisuuden syntymiseen vaikuttava sopimus voi olla esimerkiksi osakassopimus tai sopimus osakkeiden myyntirajoituksista tai etuusto-oikeudesta.
- (49) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLVMA 7 §:n tarkoittamasta selvityksestä tulee käydä ilmi, keiden välillä merkittäviä sidonnaisuuksia on. Jos sidonnaisuuksia ei

ole, on myös tästä mainittava hakemuksessa. Merkittävistä sidonnaisuuksista tehtävään selvitykseen tulee myös sisällyttää kuvaus luottolaitoksen konsernirakenteesta ja muista sidossuhteista LLL 5 luvun 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin luonnollisiin henkilöihin ja oikeushenkilöihin.

- (50) Finanssivalvonta kiinnittää merkittäviin sidonnaisuuksiin erityistä huomiota, jos liiketoiminnasta tai omistusrakenteesta ei voida saada selkeää kokonaiskäsitystä tai jos yritysryhmään kuuluva yhteisö toimii valtiossa, jonka salassapitosäännökset tai puutteellinen valvonta- ja sääntelyjärjestelmä haittaavat konsolidoidun valvonnan toteuttamista.

5.7 Taloudelliset toimintaedellytykset ja liiketoimintasuunnitelma

5.7.1 Taloudelliset toimintaedellytykset

- (51) LLL 1 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan luottolaitoksen taloudelliselle asemalle asetettavista vaatimuksista säädetään EU:n vakavaraisuusasetuksessa, sekä siinä tarkoitetuissa Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa. Saman lainkohdan mukaan luottolaitoksia koskevia säännöksiä on lisäksi luottolaitosdirektiivissä sekä siinä tarkoitetuissa Euroopan komission asetuksella tai päätöksellä annetuissa teknisissä standardeissa.
- (52) Jos hakijalla on aiempaa liiketoimintaa, hakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA 9 §:n 3 momentissa.

OHJE (KOHTA 53)

- (53) Taloudellisia toimintaedellytyksiä arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, miten seuraavien edellytysten voidaan katsoa täyttyvän hakemuksessa esitettyjen tietojen perusteella:
- toiminta on vakaata ja toiminnan harjoittamiseen on riittävät taloudelliset toimintaedellytykset
  - luottolaitoksella on strategia ja liiketoimintasuunnitelma vähintään kolmelle vuodelle
  - luottolaitoksen omat varat suhteessa riskien ottoon ja riskienhallintajärjestelmien tasoon ovat riittävät ja omien varojen riittävydestä on tehty suunnitelma.

5.7.2 Liiketoimintasuunnitelma

- (54) Luottolaitoksen taloudellisten toimintaedellytysten selvittämiseksi hakemukseen on liitettävä LLVMA 9 §:ssä tarkoitetut selvitykset.

OHJE (KOHDAT 55–56)

- (55) Omaan pääomaan ja vakavaraisuuteen liittyvät vaatimukset asettavat osaltaan rajoituksia luottolaitoksen liiketoiminnalle. Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLVMA 9 §:ssä tarkoitetuissa selvityksissä tulee siksi ottaa huomioon myös luottolaitoksen riskinkantokyky.

- (56) Luotonantoon ja luottoriskien hallintaan liittyviä selvityksiä kuvataan näiden määräysten ja ohjeiden luvussa 5.8.2.

5.7.3 Vähimmäispääoma

- (57) LLL 10 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan talletuspankin ja luottoyhteisön osake-, osuus- tai peruspääoman on oltava vähintään viisi miljoonaa (5 000 000) euroa. Pääoman on oltava kokonaan merkitty toimilupaa myönnettäessä.

5.7.4 Arvio kannattavuudesta ja omien varojen riittävydestä

- (58) LLVMA 9 §:n 1 momentin 2-4 kohdissa on säännökset luottolaitoksen taloudellisten toimintaedellytysten riittävyyden selvittämiseksi hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

OHJE (KOHDAT 59–60)

- (59) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLVMA 9 §:n mukaisesti tehtävissä kannattavuus- ja vakavaraisuusarvioissa tulee esittää arviot (ns. stressitestit) liiketoiminnan kannalta olennaisten tekijöiden muutosten vaikutuksista liiketoiminnan kannattavuuteen ja vakavaraisuuteen sekä arvio siitä, millä aikavälillä saavutetaan voitollinen tulos. Näiden vaihtoehtoisten skenaarioiden (vähintään kahden) osalta tulee myös esittää tulos- ja tase-ennusteet samoin kuin omien varojen ja omien varojen vaatimusten ennusteet kolmelle seuraavalle vuodelle (vakavaraisuuslaskelma, josta ilmenevät omien varojen erät, vähennykset ja riskipainotetut varat). Taustatiedoissa tulee kuvata kunkin skenaarion osalta keskeiset taustaoletukset ja niissä tehdyt muutokset ja niiden vaikutukset.
- (60) Finanssivalvonta suosittaa, että arviot vakavaraisuusvaatimuksen täyttymisestä ja omien varojen riittävydestä sekä kuvaus vakavaraisuuden hallintaprosessista laaditaan Finanssivalvonnan vakavaraisuusvaatimusta koskevien standardien mukaisesti. Keskeiset vakavaraisuuden hallinnan periaatteet käyvät ilmi Finanssivalvonnan standardista 4.2 *Valvottavan vakavaraisuuden hallinta*.

5.8 Riskienhallinta

- (61) LLL 9 luvussa säädetään luottolaitoksen riskienhallinnasta.
- (62) LLL 9 luvun 2 §:ssä säädetään luottolaitoksen riskienhallintajärjestelmille asetettavista yleisistä vaatimuksista.
- (63) LLVMA 12 §:n 1 momentin 1 ja 5-7 kohdissa on säännökset hakemukseen liittyvistä riskienhallintaan liittyvistä selvityksistä

OHJE (KOHTA 64)

- (64) Eri riskialueita koskevia yksityiskohtaisempia määräyksiä ja ohjeita on Finanssivalvonnan riskienhallintaa ja vakavaraisuutta koskevissa määräyksissä ja ohjeissa.

5.8.1 Liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen järjestäminen

- (65) LLL 9 luvun 8 §:ssä säädetään luottolaitoksen riippumattoman riskien valvontatoiminnon ja muiden valvontatoimintojen järjestämisestä.
- (66) LLVMA 12 §:n 1 momentin 2-4 kohdissa on säännökset toimilupahakemukseen riippumattomien valvontatoimintojen osalta annettavista selvityksistä.

OHJE (KOHTA 67)

- (67) Finanssivalvonta suosittaa, että hakemukseen liitetään Finanssivalvonnan standardiin *RA1.4 Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Rahoitustarkastukselle* sisältyvän lomakkeen L3 mukaisesti tehty selvitys riippumattomista valvontatoiminnoista vastaavista henkilöistä.

5.8.2 Luottoriskit

- (68) LLVMA 13 §:n 1 momentissa on säännökset toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä luottoriskien hallinnan osalta.

OHJE (KOHTA 69)

- (69) Luottoriskien hallintaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet ovat Finanssivalvonnan standardissa *4.4a Luottoriskien hallinta*.

5.8.3 Markkinariskit

- (70) LLVMA 13 §:n 2 momentissa on säännökset toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä korko-, valuutta-, osake- ja hyödykeriskien hallinnan osalta.

OHJE (KOHTA 71)

- (71) Markkinariskien hallintaa ja vakavaraisuusvaatimusta koskevat yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet sisältyvät Finanssivalvonnan standardiin *4.4c Markkinariskien hallinta ja määräyksiin ja ohjeisiin 25/2013 Vakavaraisuuden laskenta ja suuret asiakasriskit*.

5.8.4 Likviditeettiriski

- (72) Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä maksuvalmius- ja rahoitusriskien hallinnan osalta on säännökset LLVMA 13 §:n 2 momentissa.

OHJE (KOHTA 73)

- (73) Likviditeettiriskien hallintaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet ovat Finanssivalvonnan standardissa *4.4d Likviditeettiriskien hallinta*.

5.8.5 Operatiiviset riskit

- (74) LLVMA 14 §:n 1 momentissa on säännökset toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä operatiivisen riskin sekä sen hallinnan osalta.

OHJE (KOHTA 75)

- (75) Operatiivisten riskien hallintaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet ovat Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 8/2014 *Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa*.

5.8.6 Asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmä

- (76) Finanssivalvonnan tulee FivaL 3 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan valvoa, että luottolaitos noudattaa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi annettuja säännöksiä ja määräyksiä.
- (77) Asiakkaan tunnistamisella ja tuntemisella tarkoitetaan menettelytapoja, joilla luottolaitos varmistuu asiakkaan oikeasta henkilöllisyydestä sekä siitä, että se tuntee asiakkaansa toimintaa ja taustoja niin laajasti kuin asiakassuhde edellyttää.
- (78) LLL 15 luvun 18 §:ssä ja ResL:ssa edellytetään, että luottolaitos järjestää asiakkaan tunnistamis- ja tuntemismenettelynsä luotettavasti. Lisäksi ResL edellyttää, että luottolaitos mitoittaa näiden menettelyjen laajuuden riskiarviointiin pohjautuen.
- (79) Toimilupahakemukseen on liitettävä LLVMA 16 §:ssä mainitut selvitykset ja johdon hyväksymät sisäiset ohjeet asiakkaan tunnistamis- ja tuntemisjärjestelmästä ja siitä, miten luottolaitos varmistuu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi annettuihin määräyksiin sisältyvän selonotto- ja ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta. Lisäksi hakemuksessa on oltava LLVMA:n mukaisesti selvitys tunnistamisasiakirjojen säilyttämisestä, vastuuhenkilöistä ja henkilökunnan koulutusohjelmasta.

OHJE (KOHTA 80)

- (80) Asiakkaan tuntemisesta sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevista periaatteista ja riskienhallinnasta saa tietoa rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetun lain ja -asetuksen ohella Finanssivalvonnan standardista 2.4 *Asiakkaan tunnistaminen ja tunteminen – rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen*.

5.8.7 Tietojärjestelmät, tietoturvallisuus ja liiketoiminnan jatkuvuussuunnittelu

- (81) LLVMA 14 §:n 2 momentissa ja 17 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty luottolaitoksen toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä keskeisten toimintojen jatkuvuussuunnittelun osalta.

OHJE (KOHDAT 82 - 83)

- (82) Finanssivalvonta suosittaa, että hakemukseen liitetään lisäksi tietoturvallisuudesta tehdyt riskiarviot sekä selvitys yhteisön omasta tietoturvallisuudesta tehdyistä sisäisistä ja ulkoisista arvioinneista.
- (83) Operatiivisten riskien hallintaa koskevat yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet ovat Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 8/2014 *Operatiivisen riskin hallinta rahoitussektorin valvottavissa*.

5.8.8 Kirjanpitojärjestelmä

- (84) LLL 5 luvun 8 §:ssä säädetään luottolaitoksen kirjanpitojärjestelmille ja tietojärjestelmille asetetuista vaatimuksista.
- (85) LLVMA 18 §:ssä on säännökset hakemukseen liitettävistä selvityksistä kirjanpitojärjestelmän osalta.

OHJE (KOHDAT 86–87)

- (86) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLVMA 18 §:ssä tarkoitettu selvityksestä tulee käydä ilmi muun muassa kirjanpitojärjestelmän yleiskuvaus, osakirjanpitojärjestelmien väliset liittymät sekä manuaaliset ja tietojärjestelmiin sisältyvät täsmäytykset.
- (87) Kirjanpitojärjestelmää arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että
- kirjanpitojärjestelmä on luotettava ja riittävillä jatkuvuusjärjestelyillä tuettu
  - kirjanpitojärjestelmä pystyy tuottamaan riittävän yksilöityä tietoa johdon raportointiin ja viranomaisraportointiin
  - luottolaitoksen järjestelmä täyttää kauppaja- ja teollisuusministeriön päätöksessä (47/1998) kirjanpidossa käytettävistä menetelmistä sekä kirjanpitolautakunnan yleisohjeessa koneellisessa kirjanpidossa käytettävistä menetelmistä (annettu 22.5.2000) määritellyt kriteerit.

5.8.9 Toimintojen ulkoistaminen

- (88) LLL 5 luvun 10 §:n 1 momentissa säädetään luottolaitoksen liiketoiminnan harjoittamisesta asiamiehen välityksellä ja muusta toiminnan merkittävästä ulkoistamisesta.
- (89) LLVMA 9 §:n 2 momentissa on säännökset ulkoistettavien toimintojen osalta hakemukseen liitettävistä selvityksistä.

OHJE (KOHTA 90)

- (90) Finanssivalvonta suosittelee, että ulkoistamisesta tehtävästä selvityksestä käyvät lisäksi ilmi seikat, jotka on lueteltu Finanssivalvonnan määräyksissä ja ohjeissa 1/2012 *Ulkoistaminen*.

5.9 Talletuspankin yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupa

- (91) Talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön toimilupahakemuksesta säädetään talletuspankkien yhteenliittymälain 11 §:ssä.
- (92) Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA 1 §:n 2 momentissa.
- (93) Finanssivalvonta antaa talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain 11 §:n 2 momentin nojalla seuraavan määräyksen keskusyhteisön toimiluvan myöntämisen

edellytyksenä olevissa tiedoissa toimiluvan myöntämisen jälkeen tapahtuneiden olennaisten muutosten ilmoittamisesta Finanssivalvonnalle.

MÄÄRÄYS (KOHTA 94)

- (94) Keskusyhteisön toimiluvan edellytyksissä tapahtuneet olennaiset muutokset on ilmoitettava Finanssivalvonnalle Finanssivalvonnan verkkopalvelun kohdassa Raportointi saatavissa olevaa ilmoituslomaketta käyttäen.

OHJE (KOHTA 95)

- (95) Finanssivalvonta suosittaa, että kohdassa (92) tarkoitettujen selvitysten toimittamisessa Finanssivalvonnalle noudatetaan samoja periaatteita kuin mitä edellä on sanottu luottolaitosten toimilupahakemukseen liittyvien selvitysten toimittamisesta.

5.10 Kiinnitysluottopankin toimilupa ja lupa kiinnitysluottopankkitoimintaan

- (96) Kiinnitysluottopankin toimiluvasta on säännelty kiinnitysluottopankkilain 5 §:ssä ja luvasta talletuspankille tai luottoyhteisölle kiinnitysluottopankkitoiminnan harjoittamiseen on säännökset kiinnitysluottopankkilain 10 §:ssä.

OHJE (KOHTA 97)

- (97) Kiinnitysluottopankin toimiluvan hakemisesta ja luvan hakemisesta kiinnitysluottopankkitoimintaan on yksityiskohtaiset määräykset ja ohjeet Finanssivalvonnan antamissa määräyksissä ja ohjeissa *6/2012 Kiinnitysluottopankkitoimintaa koskeva lupamenettely ja riskienhallinta* luetellut selvitykset.

5.11 Vapaaehtoinen toimiluvasta luopuminen

- (98) Luottolaitoksen vapaaehtoisesta toimiluvasta luopumisesta säädetään liikepankkilain 14 §:ssä ja osuuspankkilain 19 §:ssä. Toimiluvan peruuttamista hakevan luottolaitoksen on tullut lopettaa toimiluvanvarainen toiminta. Toimiluvasta luopumisesta on oltava asianmukaisessa järjestyksessä tehty päätös. Hakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset mainituissa lainkohdissa.
- (99) Osuuspankkilain 21 §:n 2 momentin mukaan osuuspankin, joka luovuttaa koko liiketoimintansa osuuspankkilain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla, ei tarvitse liittää hakemukseen edellisessä kohdassa tarkoitettuja selvityksiä.

OHJE (KOHDAT 100–101)

- (100) Säästöpankin hakiessa toimiluvan peruuttamista Finanssivalvonta suosittaa lähettämään soveltuvin osin kohdassa (98) tarkoitettut selvitykset, ellei kyseessä ole säästöpankkilain 91 §:n 1 momentin mukainen liiketoiminnan luovutus.
- (101) Mikäli luottolaitos on tarjonnut sijoituspalveluja, Finanssivalvonta suosittaa liittää hakemukseen myös Finanssivalvonnan määräysten ja ohjeiden 3/2014 Toimiluvat, rekisteröinnit ja ilmoitukset luvussa 6.10 (Vapaaehtoinen toimiluvasta luopuminen) luetellut selvitykset siltä osin, kun niitä ei ole kohdassa (98) mainittu.

5.12 Säästöpankin ja osuuspankin yhteisömuodon muutosten yhteydessä tehtävään toimilupahakemukseen liitettävät selvitykset

- (102) Säästöpankin ja osuuspankin yhteisömuodon muutosten yhteydessä tehtävään toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA 1 §:n 3 momentissa.
- (103) LLVMA 1 §:n 3 momentin mukaan asetuksessa säädettyä ei sovelleta säästöpankkilain 90 §:n eikä osuuspankkilain 17 §:n 1 momentin mukaisesti perustettavan luottolaitoksen toimilupahakemukseen, lukuun ottamatta asetuksen 2 §:n 3 momentin 1 ja 4 kohtaa sekä 4 momenttia.
- (104) Jos toimilupaa haetaan säästöpankkilain 90 §:n tai osuuspankkilain 17 §:n 1 momentin mukaisesti perustettavalle luottolaitokselle, LLVMA 2 §:n 4 momentin nojalla toimilupahakemukseen on lisäksi liitettävä selvitys siitä, että hakijan kaikki varat, velat ja sitoumukset on siirretty perustettavalle luottolaitokselle mainituissa lainkohdissa tarkoitetulla tavalla.
- (105) Kombinaatiosulautumisessa tai jakautumisessa perustettavan luottolaitoksen toimilupahakemukseen on LLVMA 2 §:n 5 momentin nojalla liitettävä lisäksi sulautumissuunnitelma tai jakautumissuunnitelma.

OHJE (KOHTA 106)

- (106) Koska liiketoiminnan luovutus perustettavalle säästöpankkiosakeyhtiölle tapahtuu samanaikaisesti, kun säästöpankkiosakeyhtiö ja sen toimilupa sekä luovuttavasta säästöpankista muodostettava säätiö rekisteröidään, Finanssivalvonnan tulkin mukaan kohdassa (102) tarkoitettu selvitys tulee antaa siirrettävästä liiketoiminnasta.

6 Suomessa toimiluvan saaneen luottolaitoksen toiminta ulkomailla

6.1 Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen, palvelujen tarjoaminen ja kotipaikan siirto ulkomaille

6.1.1 Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ETA-valtioon

- (1) LLL 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään luottolaitoksen ilmoitusvelvollisuudesta Finanssivalvonnalle, jos luottolaitos aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun ETA-valtioon.

OHJE (KOHDAT 2-3)

- (2) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja, tietoja ja selvityksiä ovat myös seuraavat:
- valtio, jonka alueelle sivuliike aiotaan perustaa
  - sivuliikkeen osoite
  - toimintasuunnitelma, josta käy ilmi harjoitettavan liiketoiminnan laajuus
  - sivuliikkeen organisaatorakenne
  - sivuliikkeen toiminnasta vastuussa olevien henkilöiden nimet
  - selvitys sivuliikkeen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä
  - selvitys sivuliikkeen johdon luotettavuudesta, sopivuudesta ja ammattitaidosta Finanssivalvonnan standardin *RA 1.4 Luotettavuutta, sopivuutta ja ammattitaitoa koskevien tietojen ilmoittaminen Finanssivalvonnalle* (fit & proper -raportointi) mukaisesti
- (3) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 6 luvun säännöksistä myös johtuu, että ennen sivuliikkeen avaamista luottolaitoksen tulisi toimittaa Finanssivalvonnalle ilmoitus, jonka vastaanottavan valtion valvontaviranomainen on mahdollisesti antanut valvottavalle yleiseen etuun liittyvistä ehdoista, joiden mukaisesti toimintaa tulee harjoittaa. Finanssivalvonnalle tulisi toimittaa ilmoitus myös sivuliikkeen avaamisajankohdasta.

6.1.2 Luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen valtioon, joka ei kuulu ETA-alueeseen

- (4) Luottolaitoksen, joka aikoo perustaa sivuliikkeen muuhun kuin ETA-valtioon, on LLL 6 luvun 2 §:n 1 momentin nojalla haettava lupa sivuliikkeen perustamiseen Finanssivalvonnalta.
- (5) LLL 6 luvun 2 §:n 2 momentin mukaan lupahakemukseen liitettävistä selvityksistä on säännökset LLVMA:ssa.
- (6) LLVMA 19 §:ssä on säännökset lupahakemukseen liitettävistä tiedoista perustettaessa sivuliike valtioon, joka ei kuulu ETA-alueeseen.

OHJE (KOHTA 7)

- (7) Edellä kohdassa 4 tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksiä arvioidessaan Finanssivalvonta kiinnittää erityisesti huomiota siihen, että
  - sivuliikkeen hallinto täyttää samat vaatimukset kuin luottolaitoksen hallinto
  - mikään ulkomainen toimintayksikkö ei jää tehokkaan valvonnan ulkopuolelle
  - valvontayhteistyö Finanssivalvonnan ja isäntävaltion välillä on toimivaa

6.1.3 Palveluiden tarjoaminen jonkin muun ETA-valtion alueella sivuliikettä perustamatta

- (8) LLL 6 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan luottolaitoksen, joka aikoo tarjota LLL 5 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettuja palveluita jonkin muun ETA-valtion alueella perustamatta sivuliikettä, on ilmoitettava etukäteen Finanssivalvonnalle, mitä palveluita se tarjoaa.

OHJE (KOHDAT 9–10)

- (9) Luottolaitos voi tarjota edellä tarkoitettuja palveluja asiamiehen tai muun edustajan taikka postin, puhelimen ja elektronisen tiedonsiirron välityksellä.
- (10) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 6 luvun säännöksistä johtuu, että luottolaitoksen, joka aikoo tarjota palveluja ensimmäisen kerran muussa ETA-valtiossa, tulisi hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista antaa Finanssivalvonnalle ilmoitus, minkä ETA-valtion alueella palveluja aiotaan tarjota

6.1.4 Luottolaitoksen konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen sijoittomisoikeus ja palvelujen tarjoamisoikeus

- (11) LLL 6 luvun 5 §:n 1 momentin nojalla luottolaitoksen kanssa samaan konsolidointiryhmään kuuluva suomalainen rahoituslaitos voi täytettyään ETA-valtiossa sivuliikkeen perustamiselle tai palvelujen tarjoamiselle asetetut edellytykset perustaa sivuliikkeen tai muutoin tarjota palveluja ETA-valtioon. Sivuliikkeen perustamisessa ja palvelujen tarjoamisessa noudatetaan LLL 6 luvun 1 ja 4 §:n säännöksiä.

- (12) LLL 6 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan Finanssivalvonnan on tarkastettava edellisessä kohdassa tarkoitettujen edellytysten täyttyminen ja rahoituslaitoksen täyttäessä edellytykset annettava asiasta todistus.
- (13) Rahoituslaitoksen on LLL 6 luvun 5 §:n 3 momentin nojalla ilmoitettava Finanssivalvonnalle, jos rahoituslaitoksen olosuhteissa tapahtuu LLL 6 luvun 5 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin edellytyksiin vaikuttavia muutoksia. Finanssivalvonta ilmoittaa asianomaisen valtion valvontaviranomaiselle, jos rahoituslaitos ei enää täytä kyseisiä edellytyksiä.

6.1.5 Luottolaitoksen kotipaikan siirto toiseen ETA-valtioon

- (14) Jos luottolaitos aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon siten kuin eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklassa tai eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklassa säädetään, luottolaitoksen on LLL 6 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 ja 3 kohdassa tai eurooppaosuuskunta-asetuksen 7 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun luottolaitos on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.
- (15) Jos luottolaitos aikoo kotipaikan siirron jälkeen jatkaa luottolaitostoimintaa Suomessa, LLL 6 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan siihen sovelletaan, mitä ulkomaisen luottolaitoksen toiminnasta Suomessa säädetään.
- (16) Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain 9 §:n 5 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen eurooppayhtiölain 9 §:n 2 momentissa tai eurooppaosuuskuntalain 9 §:n 3 momentissa tarkoitettua luvan myöntämistä, että luottolaitos ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan jatkamista tai toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain 20 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräpäivää vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

7 Ulkomaisen luottolaitoksen toiminta Suomessa

7.1 Ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ja palvelujen tarjoaminen Suomeen

- (1) LLL 16 luvun 1 §:n mukaan ulkomainen ETA-luottolaitos voi perustaa sivuliikkeen Suomeen tai muuten tarjota Suomessa LLL 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja palveluja, jotka sisältyvät sen toimilupaan.
- (2) LLL 16 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan luottolaitoksen sivuliikkeen voi perustaa luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaisen ilmoitettua siitä Finanssivalvonnalle.
- (3) LLL 16 luvun 2 §:n 2 momentissa on säännökset sivuliikeilmoitukseen liitettävistä tiedoista.
- (4) FivaL:n 59 §:n nojalla Finanssivalvonnan on ilmoitettava ulkomaiselle ETA-luottolaitokselle kahden kuukauden kuluessa siitä, kun se on saanut edellä kohdassa 1 tarkoitetun ilmoituksen sivuliikkeen toiminnan aloittamisesta Suomessa, sivuliikkeen toimintaa ja valvonnan toteuttamista koskevat vaatimukset ja ne yleisen edun vaatimat ehdot, joita luottolaitoksen on noudatettava Suomessa toimiesaan.
- (5) LLL 16 luvun 3 §:n mukaan sivuliike voi aloittaa toimintansa, kun luottolaitos on saanut Finanssivalvonnalta edellä kohdassa 3 tarkoitetun ilmoituksen tai, jos ilmoituksen tekemiselle säädetty kahden kuukauden määräaika on päättynyt.
- (6) Jos edellä kohdassa 3 tarkoitettuihin tietoihin tulee muutoksia, luottolaitoksen on ilmoitettava niistä Finanssivalvonnalle vähintään kuukautta ennen niiden toteuttamista.

OHJE (KOHTA 7)

- (7) Finanssivalvonnan tulkinnan mukaan LLL 16 luvun säännöksistä johtuu, että ennen sivuliikkeen toiminnan aloittamista Finanssivalvonnalle ilmoitetaan aloittamispäivämäärä. Ilmoitukseen liitetään kaupparekisterilain (129/79) 1 a §:ssä tarkoitettu rekisteriote.

7.2 Kolmannen maan luottolaitoksen sivuliikkeen perustaminen ja edustuston avaaminen Suomeen

- (8) LLL 1 luvun 7 §:n 4 momentissa tarkoitettu kolmannen maan luottolaitos voi LLL 17 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan tarjota Suomeen perustetusta sivuliikkeestä sellaisia LLL 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja palveluja, jotka sisältyvät sivuliikkeelle LLL 17 luvun 2 §:n mukaisesti myönnettyyn toimilupaan.
- (9) LLL 17 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan kolmannen maan luottolaitoksella voi lisäksi olla Suomessa edustusto.

7.2.1 Sivuliikkeen toimiluvan edellytykset

- (10) Kolmannen maan luottolaitoksen Suomeen perustettavan sivuliikkeen toimiluvan edellytyksistä säädetään LLL 17 luvun 3 §:ssä.

7.2.2 Sivuliikkeen toimiluvan hakeminen

- (11) LLL 17 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan kolmannen maan luottolaitoksen, joka aikoo harjoittaa Suomessa luottolaitostoimintaa, on haettava Finanssivalvonnalta toimilupa Suomeen perustettavalle sivuliikkeelle.
- (12) Toimilupahakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään LLL 17 luvun 2 §:n 2-3 momentissa.
- (13) Toimilupahakemuksessa ilmoitettavista yhteystiedoista sekä tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävistä selvityksistä säädetään LLL 17 luvun 2 §:n 4 momentin mukaan valtiovarainministeriön asetuksella (LLVMA).
- (14) Toimilupahakemukseen liitettävistä tiedoista on säännökset LLVMA 20 §:ssä.
- (15) Jos vieraan valtion lainsäädännöstä tai muusta painavasta syystä johtuu, ettei LLVMA 20 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua selvitystä tai tietoa voida esittää, Finanssivalvonta voi LLVMA 20 §:n 5 momentin nojalla hyväksyä muun siihen verrattavan selvityksen tai tiedon.

7.2.3 Edustuston avaaminen ja toiminta

- (16) Finanssivalvonta antaa LLL 17 luvun 6 §:n 1 momentin nojalla seuraavan määräyksen kolmannen maan luottolaitoksen edustuston avaamiseen Suomessa liittyvän Finanssivalvonnalle tehtävän ilmoituksen sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

MÄÄRÄYS (KOHTA 17)

- (17) Kolmannen maan edustuston avaamiseen liittyvät tiedot on ilmoitettava Finanssivalvonnalle Finanssivalvonnan verkkopalvelun kohdassa Raportointi saatavissa olevaa ilmoituslomaketta käyttäen.
- (18) LLL 17 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan edustusto ei saa harjoittaa LLL 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja toimia.

- (19) LLL 17 luvun 6 §:n 3 momentin mukaan edustusto voi aloittaa toimintansa, kun se on tehnyt edellä kohdassa 14 tarkoitetun ilmoituksen.

OHJE (KOHTA 20)

- (20) Edustuston voi perustaa liikesuhteiden solmimista ja palveluiden esittelyä varten. Edustuston toimintaa voivat olla esimerkiksi ns. brändimarkkinointi tai markkinointitutkimukset. Edustusto voi edistää asiakassuhteiden luomista, mutta ei voi tehdä liiketoimintaan tai asiakassuhteisiin kuuluvia sopimuksia luottolaitosta sitovasti.

8 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tulleessaan seuraavat Finanssivalvonnan määräykset ja ohjeet:

- Määräysten ja ohjeiden 3/2014 Toimiluvat, rekisteröinnit ja ilmoitukset **luku 5 Luottolaitoksen toimilupa**